

**A 2014/2015. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló**

TÖRTÉNELEM

Javítási-értékelési útmutató

MEGOLDÁSOK

1. Mutassa be a források és ismeretei segítségével, hogy milyen szerepet játszott a nyugati egyház a XI-XV. századi Európa kulturális életében! Válaszában térjen ki az egyház kulturális tevékenységének megjelenési formáira (pl. irodalom, képzőművészet, építészet stb.) és a kultúrához kapcsolódó intézményekre! (15 pont)

Feladatmegértés (3 pont)

A válasz jellemzi a nyugati egyház a XI-XV. századi Európa kulturális életében játszott szerepét és elemzi a középkori egyház kultúrateremtő és áthagyományozó feladatát, bemutatja az egyház kulturális szerepvállalásainak fő területeit.

Tartalmi elemek, kompetenciák (összesen 10 pont):

1. Elterjedés, intézmények

- A nyugati kereszténység Európájának kultúrája a „virágzó középkor” időszakában egységes volt.
- Az egyházi szervezetre támaszkodó kultúra kisugárzása Közép-Kelet-Európáig, a magyar határokig terjedt.
- A kulturális intézmények a XIII. századig kizárólag egyháziak voltak: (pl. a korábbi századokban a kolostorok, a XII. századtól a városi káptalani, illetve székesegyházi iskolák, majd pedig az egyetemek).
- Az egyházi kultúra és értékrend terjesztésében szerepet kaptak az Európát behálózó szerzetesi közösségek. (2 pont)

2. Az írásbeliség

- A kultúra alapvetően latin nyelvű volt (ami az európai értelmiségiek „kétnyelvűségét” követelte meg).
- Az egyház szolgálatában álltak a kolostori másolóműhelyek, amelyek az európai írásbeliség alapjait képező kódexeket készítették.
- A kódexek száma a virágzó középkorban folyamatosan növekedett, a nyomtatás elterjedése előtt a kultúraközvetítés legfontosabb eszközei voltak.
- Ennek ellenére a középkor alapvetően az analfabetizmus kora, főként a társadalom alsó rétegeit nem érintette a latin nyelvű írásbeliség. (2 pont)

3. Az oktatás

- A középkori kultúra (az egyház által ellenőrzött, szelektált) a hit elemeivel (skolasztika) összeegyeztetett antik kultúrára épült.
- (A korban a diákok klerikusnak számítottak,) az iskoláztatás – alap- és felsőfokon – szinte kizárólag egyházi kézben volt,
- az oktatás alapvetően az antik szerzők és az egyházatyák műveire épült.
- Az egyetemeken a hét szabad művészetet, majd teológiai, jogi vagy orvosi ismereteket tanítottak. (2 pont)

4. A gótika

- Az egyház kulturális és művészeti befolyásának jelentős bizonyítékai a gótikus katedrálisok, illetve a gótika művészetének elterjedése.
- A gótika építészeti megoldásai (támpillérekkel támogatott magas falak, csúcsíves díszek, nagy ablakok, szobrászati díszítőelemek) vallási és hatalmi célokat is szolgáltak, kifejeztek.
- Bár sok klerikus ellenezte e fényűzést, az egyház a saját szolgálatába állított különböző művészeti ágak – építészet, szobrászat, festészet, irodalom - esetében mecénatúrát gyakorolt, a művészi alkotások fontos megrendelőjének számított.
- Az írásbeliségből kimaradt tömegek számára az egyház tanításait, a keresztény kultúra alapjait elsősorban a képző-/ ábrázoló művészet jelenítette meg. (2 pont)

5. A kultúra egyéb területei

- Az egyházi kultúra jelentős hatást gyakorolt a világiak (pl. lovagok, városi polgárok, paraszti társadalom) életmódjára és kulturális normáira (mindennapi élet, ünnepek stb.).
- Az egyház alkalomadtán engedélyezte a nem vallásos ünnepeket, kulturális eseményeket (a levezető szelep szerepét szánva nekik).
- A világi hatalom nem nélkülözhetette az egyház műveltségét: pl. a királyi, fejedelmi kancelláriák személyzete is klerikusok közül került ki.
- A középkor irodalma és színjátszása is alapvetően vallási témákat dolgozott fel. (2 pont)

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség és helyesírás (2 pont):

A tanuló fogalmazása világos és egyértelmű mondatokból áll. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom a logikus kifejtést szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.

2. Mutassa be és elemezze a források, valamint ismeretei segítségével az Oszmán Birodalom és a Magyar Királyság 1437 és 1526 közötti erőviszonyait meghatározó tényezőket (állami és társadalmi felépítés, hadszervezet, állami jövedelmek, területi változások), s ezek változásait! Állításait példákkal támassza alá! (15 pont)

Feladatértés (3 pont):

A válasz elemzi az Oszmán Birodalom és a Magyar Királyság erőviszonyait meghatározó tényezőket, majd bemutatja és elemzi ezek változásait a források felhasználásával.

Tartalmi elemek, kompetenciák (összesen 10 pont):

1. Az Oszmán Birodalom és a Magyar Királyság berendezkedése

- Az Oszmán Birodalom despotikus állam volt, az uralkodó korlátlan hatalommal rendelkezett, a szolgálati birtokokkal rendelkező szpáhik nem képeztek komoly ellensúlyt a központi hatalommal szemben.
- A despotikus Oszmán Birodalom központosítani tudta az adórendszeren keresztül a birodalom erőforrásait, s azokat a hódítás szolgálatába tudta állítani (ehhez rendelkezésére állt egy hatalmas hivatali apparátus).
- A Magyar Királyság a korszakban rendi állam volt, ahol az uralkodónak az erős rendekkel kellett egyeztetnie minden kérdésben.
- A magyar rendi állam csak a rendi gyűlés által megszavazott jövedelmekkel rendelkezett, s a jövedelmek beszedésére nem állt rendelkezésre jelentős szakképzett apparátus. (2 pont)

2. Az oszmán haderő

- A szolgálati birtokok és a pontos összeírás révén az oszmánok a szpáhik hatalmas lovas haderejével rendelkeztek. A szpáhik földjeiket teljesítményük arányában kapták, így motiváltak voltak.
- A központosított jövedelmekből fenn tudtak tartani állandó zsoldoshadsereget, a janicsárokat, akik egységes kiképzést és fegyverzetet (és küldetéstudatot) kaptak, így magas harcértékkel bírtak.
- A magas szultáni jövedelmek lehetővé tették a XV. század végére, hogy az oszmánok kiképzett tüzérséggel, flottával, az utánpótlást biztosító alakulatokkal rendelkezzenek.
- A török haderőt mindig jelentős számú irreguláris haderő kísérte (pl. akindzsik), mely rablásból élt. Hadjáratok idején megfélemlítette az ellenséges területeket, „békeidőben” pusztításaival gyengítette a meghódítandó területeket. (2 pont)

3. A magyar haderő

- A magyar rendi állam hadseregét hagyományosan a bárók és a király bandériumai, valamint a hadba szálló nemesség képezte.
- A magyar haderő döntő fegyvernemét a páncélos lovasság jelentette, amellyel szemben a török lovasság rendszerint nem tudott helytállni.

- Mátyás korában kísérlet történt egy állandó zsoldossereg létrehozására, de ezt (halála után bekövetkező rendi hatalomátvétel nyomán) az ország nem bírta anyagilag fenntartani.
- A nehézlovasság azonban rendszerint nem tudta áttörni a gyalogos janicsárok zárt tömbjét (pl. Várna, Rigómező, Mohács), így a csatákban a janicsárok fölénye többször biztosította a győzelmet számukra.
- Magyarország déli határán végvári vonal jött létre.
- A portyázó török betörésekkel, a könnyűlovassággal szemben hatástalan volt a lassan mozgó, páncélos lovasság, így a magyar haderőnél is kialakult a könnyűlovas huszárság. (3 pont)

4. Az erőviszonyok eltolódása

- Hunyadi János támadó hadjáratokkal tett kísérletet a török veszély elhárítására, de ezek kudarcot vallottak (pl. 1444 Várna, 1448 Rigómező).
- A nándorfehérvári győzelem (1456) megakadályozta a török további előrenyomulását.
- Mátyás korában újabb végvár vonal épült / megszűntek az ütközőállamok (a török az egész déli határon szomszédunkká vált).
- A Jagelló-korban a magyar rendi állam bevételei jelentősen csökkentek/a királyi hatalom jelentősen meggyengült.
- Az Oszmán Birodalom meghódította a Közel-Keletet. Az oszmánok erőforrásai rendkívüli módon megerősödtek, ami az erőviszonyok végletes eltolódását eredményezte,
- s elvezetett Nándorfehérvár elestéhez (1521) és a mohácsi vészhez (1526). (3 pont)

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség és helyesírás (2 pont):

A tanuló fogalmazása világos és egyértelmű mondatokból áll. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom a logikus kifejtést szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.

3. Hasonlítsa össze a források és ismeretei segítségével a spanyol és az angol gazdaság alakulását a XVI-XVII. században! (15 pont)

Feladatértés (3 pont):

A válasz elemzi a spanyol és az angol gazdaság eltérő alakulását a kora újkorban, feltárja a folyamatok okait, megállapítja a főbb különbségeket.

Tartalmi elemek, kompetenciák (összesen 10 pont):

1. Az árforradalom hatása Spanyolországban

- A nagy földrajzi felfedezések következtében Amerikából Spanyolországba rengeteg nemesfém áramlott.
- A sok arany és ezüst az európai átlagnál magasabbra emelte a spanyol árszintet, emiatt célszerűbb volt importálni a termékeket, mint helyben előállítani.
- Spanyolországban nem jött létre jelentős számú manufaktúra.
- A haszon jelentős része az iparosodó (és ekkor a spanyol koronához tartozó) Németalföldön csapódott le *vagy* A beáramló jövedelmek gazdaság-átalakító hazai befektetések nélkül maradtak/ elhagyták az országot. (2 pont)

2. A hanyatlás egyéb tényezői

- A spanyol királyok (I. Károly, II. Fülöp) nagyhatalmi törekvései (beavatkozás az európai vallásháborúkba, védekezés a törökkel szemben, fényes udvartartás, tengeri flotta, állandó zsoldoshadsereg stb.) nagy adóterhet jelentettek a lakosságnak.
- A XVI-XVII. században több hullámban kiüldözték a mórokat, a moriszkókat és a zsidókat a Pireneusi-félszigetről, tovább csökkentve a városi (iparos, kereskedő) lakosságot.
- A megnövekedett kiadások miatt magas adókkal sújtották a parasztságot, ami felgyorsította a hanyatlást *vagy* A spanyol királyok vámpolitikája (magas kiviteli vámok) tovább rontott a helyzeten *vagy* A főnemesek a szántóföldekből juhlegelőket alakítottak ki, ahonnan a (merinói) juh gyapját Németalföldre szállították feldolgozni, és onnan magas áron hozták vissza a kész textíliát.
- Spanyolországban (és gyarmatain) döntően megmaradt a feudális berendezkedés/ domináns maradt a feudális nemesség befolyása, társadalmi aránya. (2 pont)

3. Az árforradalom hatása Angliában

- Angliában a nagy földrajzi felfedezések következtében bekövetkező áremelkedés és a piac bővülése ösztönözte a termelést.
- Fellendült a juhtenyésztés, a földbirtokosok a közös földek és a bérlők parcelláinak egyre nagyobb részét elkerítették (bekerítések).
- A gyapjút és az egyéb ipari nyersanyagokat (pl. vasércet, üveget) a céheket kiszorító manufaktúrákban dolgozták fel.
- Beindult a kapitalizálódás folyamata, pl. létrejött az Angol Bank, az első tőzsdék, felgyorsult a városiasodás. (2 pont)

4. A fellendülés egyéb tényezői

- Az angol uralkodók (VIII.Henrik, I.Erzsébet) nem tartottak fenn költséges szárazföldi sereget, nem terhelve (a spanyolhoz hasonló) magas adókkal az alattvalókat.

Történelem

- Anglia tengeri hatalommá vált és kiszorította a holland vetélytársakat (1651, hajózási törvény a hollandok ellen).
- Az angol uralkodók kereskedelmi monopóliumokat árusítottak (1600, Kelet-indiai Társaság),
- Spanyolország rovására kalózkodtak uralkodói engedéllyel és támogatással.

(2 pont)

5. Gyarmatosítás

- Spanyolország Közép- és Dél-Amerikában hatalmas gyarmatbirodalmat hozott létre.
- A nemesfémimporton túl azonban a gyarmatok gazdasági kiaknázása sikertelen volt/ a gyarmatokkal való kereskedelem állami monopólium volt.
- Anglia is gyarmatosító hatalommá vált (pl. India, Észak-Amerika),
- Anglia a gyarmatairól nyersanyagokat (pl. cukor, dohány) importált, miközben iparcikkeket és feldolgozott termékeket (pl. rum) exportált a saját és a spanyol gyarmatokra is.

(2 pont)

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség és helyesírás (2 pont):

A tanuló fogalmazása világos és egyértelmű mondatokból áll. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom a logikus kifejtést szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkézségről tanúskodnak. A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.

4. Mutassa be a források és ismeretei segítségével az örökváltság és a jobbágyfelszabadítás gondolatának alakulását 1790 és 1848 februárja között! Válaszában ismertesse a jobbágyfelszabadítás mellett szóló érveket és a megvalósítása érdekében tett jogi és politikai lépéseket! (15 pont)

Feladatértés (3 pont):

A versenyző válaszában bemutatja a jobbágyfelszabadítás kérdésében megfogalmazott elképzeléseket, illetve ezek változását. Elemzi a jobbágyfelszabadítás mellett felhozott érveket. Rámutat a kérdés jelentőségére, a polgári átalakulással és az érdekegyesítéssel való összefüggéseire.

Tartalmi elemek, kompetenciák (összesen 10 pont):

1. Az 1790-es évek

- A jobbágyfelszabadítás gondolata az 1790-es években merült fel először, vagy II. József (vissza nem vont) jobbágyrendelete biztosította a szabad költözést (oktatást, foglalkozás megválasztását, öröklést stb.) / könnyített a jobbágyok helyzetén (de nem jelentett jobbágyfelszabadítást),
- történelmi hátterét a felvilágosodás / a francia forradalom / a jakobinus mozgalom jelentette.
- Hajnóczy tervezete szerint szerződéses viszony jött volna létre a földesúr és a jobbágyok között / lehetővé vált volna az önkéntes (a földesúrtól függő) örökváltság, ez lépés lett volna a modern, polgári jogviszonyok felé / gazdasági szempontból hatékonyabb lett volna.
- Martinovics (a Szabadság és Egyenlőség Társaságában) a jobbágyokat rabszolgáknak nevezte / lázadásra buzdította, és a polgári társadalom megteremtését / a kiváltságok eltörlését tűzte ki célul. (2 pont)

2. A jobbágykérdés felmerülése a reformkorban

- A jobbágyfelszabadítás a reformkor (1830/32-48) alapvető kérdésévé vált;
- szorgalmazói merítettek az 1790-es évek javaslataiból / alapvető kérdéssé válásának hátterében a liberális eszmék terjedése is állt.
- Széchenyi a Hittelben gazdasági érveket hozott fel (hatékonyabb munka), ő is a földesúr és jobbágy közötti szerződéses viszony mellett szólalt fel.
- A Stádiumban összekapcsolta a kérdést a polgári átalakulás programjával; a jobbágyokat is szabad polgárrá tette volna / ennek megfelelő javaslatokat dolgozott ki az országgyűlésre / mindenképpen el akarta kerülni a kérdés további halogatását. (2 pont)

3. Az 1832-36-os országgyűlés

- Az északkeleti megyékben kirobbant koleralázadás ráirányította a figyelmet a jobbágykérdés megoldatlanságára.
- Az 1832-36-os országgyűlésen tárgyaltak a kérdésről (az operátumokról).
- Kölcsey a jobbágyfelkeléssel kapcsolatos félelmekre alapozta érveit, és megállapította, hogy erőszakkal nem tartható fenn a fennálló helyzet / a jobbágyoknak polgári szabadságot kell adni.
- Wesselényi a Balítételekben az érdekegyeztetés szükségességével érvelt, érvelése a polgári nemzetfogalom / a liberális nacionalizmus terjedését mutatja.

Történelem

- Az 1832-36-os országgyűlésen, az alsótáblán a megyék többsége az önkéntes örökváltság mellett szavazott (nagyobb volt a támogatottsága a magyar többségű területeken).
- Az önkéntes örökváltságot mégsem iktatták törvénybe, az udvar ekkor ellentámadásba lendült. (3 pont)

4. Az önkéntes örökváltság

- Az 1839-40-es országgyűlésen elfogadták az önkéntes örökváltságról szóló törvényt,
- amelynek értelmében a jobbágy telkének tulajdonosává / szabad polgárrá vált, ha meg tudott egyezni földesurával, de ez a legtöbb esetben nem jelentett valódi lehetőséget. (1 pont)

5. A kötelező örökváltság

- Kossuth a Pesti Hírlapban a kötelező örökváltság mellett érvelt; a jobbágyoknak így nem kellett volna fizetniük az úrbéri terhek megváltásáért / ez felvetette a nemesek kárpótlásának kérdését.
- A kötelező örökváltság megjelent az Ellenzéki Párt programjában; a nemesek kárpótlásának gondolatával együtt / a reformkorban nem került sor elfogadására / hatást gyakorolt rá a lengyel területen kirobbant jobbágyfelkelés.
- A reformkor végén radikálisabb programok is megjelentek (Táncsics, „fiatal Magyarország”),
- amelyek felvetették a jobbágyok kárpótlás nélküli felszabadításának lehetőségét / Táncsics a kérdés erőszakos megoldásával fenyegetőzött. (2 pont)

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség és helyesírás (2 pont):

A tanuló fogalmazása világos és egyértelmű mondatokból áll. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom a logikus kifejtést szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemző készségről tanúskodnak. A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.

5. Hasonlítsa össze a források és ismeretei alapján az Amerikai Egyesült Államok és Németország válságkezelését az 1930-as években! (15 pont)

Feladatértés (3 pont):

A válasz a forrásokra és a versenyző ismereteire támaszkodva mutatja be a nagy gazdasági válságból kivezető utakat az 1930-as években. Elemzi az Amerikai Egyesült Államokban és Németországban végbement folyamatokat a II. világháború kitöréséig. Bemutatja a válságkezelés politikai előfeltételeit, kitér a két országban végbement gazdasági változások jellegének hasonlóságaira és különbségeire.

Tartalmi elemek, kompetenciák (összesen 10 pont):

1. A válság

- A nagy gazdasági válság 1929 és 1933 között zajlott le. Kiindulópontja az amerikai tőzsde összeomlása volt.
 - A válság túltermelési válság volt: a piac nem bővült a várt mértékben / eladhatatlan készletek halmozódtak fel / ez a korábbi befektetési láz eredménye volt.
 - A vállalatok csökkentették a termelést (vagy csődbe mentek), emiatt megnőtt a munkanélküliség.
 - A válság előtt a német (európai) gazdaság jelentős mértékben függött az amerikaitól, ami - az amerikai tőkekiáramlás leállása miatt - tovább súlyosbította a német krízist.
- (2 pont)

2. A válságkezelés

- A munkanélküliséget mindkét országban közmunkákkal is igyekeztek csökkenteni.
 - Az új gazdaságpolitika egyik alappillére mindkét országban az állami beruházások létesítése (autópályák, hidak építése, az autógyártás, a Volkswagen, Tennessee völgyének rendezése).
 - A külkereskedelmet igyekeztek korlátozni, a termelést az önellátás irányába terelni.
 - Az Egyesült Államokban és Németországban is munkásvédő /munkavállalókat védő törvényeket léptettek életbe (a társadalombiztosítási rendszer, fizetett szabadság).
- (2 pont)

3. Az amerikai sajátosságok

- 1932-ben Az Amerikai Egyesült Államokban F. D. Rooseveltet választották elnöké, válságkezelő programja a New Deal.
- Megtörtént a pénzügyi rendszer szanálása (négynapos bankzárlat, inflációs politika, az állam a legnagyobb megrendelőként pénzt pumpált a gazdaságba stb.).
- Kártérítést fizettek a vetésterületet és az állatállományt csökkentő farmereknek vagy Tisztességes versenyt hirdettek és állami támogató programokat dolgoztak ki (kölcsöntörvények, Kék sas akció).
- Az állam az Egyesült Államokban beavatkozott a gazdasági életbe (pl. állami megrendelések, termelés szabályozás), de csak oly mértékben, ahogy az alkotmányos rendszer lehetővé tette vagy Az állam gazdasági beavatkozása során a magántulajdont tiszteletben tartották vagy Roosevelttől álláspontja szerint hazájában az állami befolyás, beavatkozás növelése mellett fenntartandóak a demokratikus viszonyok. (2 pont)

4. A német sajátosságok

- 1933-ban Németországban Hitler lett a kancellár, és a kiépülő náci totális rendszer/egypárti diktatúra az egyéni jogok korlátozását is jelentette.
- Hitler korábbi propagandájával ellentétben nem lépett fel a banktőke és az ipari tőke ellen, és elhallgattatta a tulajdonviszonyok megváltoztatását, a „második forradalmat” követelőket (hosszú kések éjszakája).
- A nemzetiszocializmus a teljes gazdaság állami irányítását tűzte ki célul.
- A válságkezelés egyik legfőbb eszköze a hadiipar, az újrafegyverkezés volt (pl. ezáltal csökkent jelentős mértékben a munkanélküliség). (2 pont)

5. A média és a propaganda

- Rooseveltt volt az első amerikai elnök, aki kihasználta az új hírközlő eszköz, a rádió előnyeit. A „kandalló előtti beszélgetések” keretében népszerűsítette az új irányvonalat.
- Hitler is tartott rádióbeszédet, de ő jobban támaszkodott a tömeggyűlésekre, amelyeken a hallgatóságot demagógiával és ellenségkép festésével fanatizálta.
- Mindkét országban fontos a plakát mint a propaganda eszköze. A plakátok stílusában tükröződik a két rendszer ember- és társadalomképének alapvető különbsége.
- Németországban a válságmenedzselést összekapcsolták a politikai-ideológiai célokkal és a katonai felkészüléssel. (2 pont)

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség és helyesírás (2 pont):

A tanuló fogalmazása világos és egyértelmű mondatokból áll. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom a logikus kifejtést szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.

6. Mutassa be a források és ismeretei alapján a magyarországi választási rendszereket 1919 tavaszától 1939-ig! Tárja fel sajátosságait s ezek okait! (15 pont)

Feladatértés (3 pont)

A versenyző bemutatja, hogy a választási rendszer miként változott a vizsgált időkben. Ismerteti, a politikai célok hogyan határozták meg a jogszabályok tartalmát a korszakban. Értelmezi, a képviseleti demokrácia választási elvei mikor, milyen módon és milyen mértékben valósultak meg. A versenyző választását lényegre törően, a forrásokban szereplő információkat beépítve fejti ki, kiegészítve azokat saját ismereteivel.

Tartalmi elemek, kompetenciák (10 pont):

1. A Tanácsköztársaság

- (A dualizmus végén, az első világháború alatt felerősödött az ellenzék körében a titkos és általános választási rendszer bevezetésének igénye és követelése.) A Károlyi-kormányzat ilyen jellegű jogszabályt alkotott, de a választások megrendezésére nem került sor.
- A hatalomra jutott kommunista erők ugyan tartottak választást, amely azonban a szovjet mintájú tanácsrendszer kiépítését szolgálta, és a proletárdiktatúra szellemében
- a Tanácsköztársaság (szakított a korábbi cenzusos választójogi rendszerrel, de nem valósította meg az általános választójogot sem) a társadalom egyes rétegeit, foglalkozási csoportjait (pl. vállalkozók, kereskedők, gyártulajdonosok, lelkészek stb.) kizárták a részvételből.
- A szavazás érdemi jelentőséggel nem bírt, hiszen a létrejött Tanácsok Országos Gyűlése nem töltötte be - a rendszer lényegéből és a körülményekből fakadóan - a törvényhozói és a végrehajtó hatalmat ellenőrző feladatát. (2 pont)

2. Az 1920-as választás

- A Tanácsköztársaság bukását követően a politikai életet irányító tényezők új jogszabályt alkottak a győztes hatalmak elvárásainak megfelelően, e szerint zajlott az 1920-as választás.
- A magyar választási gyakorlatban először titkosan adhatták le szavazatukat az állampolgárok,
- és több nyugat-európai országot megelőzve a nők is kaptak (aktív és passzív) választójogot.
- A képviselők mandátumukat egyéni választókerületekben (a többségi elv érvényesülése alapján) nyerhették el.
- A választási rendszer minimális műveltségi cenzust rögzített (nők esetében írni-olvasni tudás),
- de a belpolitikai helyzet miatt mégsem alakulhatott ki teljesen valós eredmény (pl. a szociáldemokrata párt nem indult a választáson a zaklatások miatt). (3 pont)

3. A Bethlen-féle konszolidáció

- A bethleni politikai konszolidáció egyik fontos eszköze volt az 1922-es jogszabály, és annak 1925-ös törvényi módosítása, amely komoly visszalépést jelentett a korábbi szabályozáshoz képest.

- A rendszer megszilárdítása érdekében (a számára riválisnak tartott politikai erők (pl. legitimisták, egyes agrárcsoportosulások) lehetséges szavazóbázisát cenzus beépítésével szűkítette vagy kizárta a voksolásból.
- E célok érvényesülését szolgálta az életkori és műveltségi cenzus emelése, nők esetében még szigorúbban megállapítva azt.
- A legkirívóbb változtatást a nyílt szavazás bevezetése jelentette Budapest és néhány nagyváros kivételével, ahol titkos maradt, és az arányosság elve érvényesült a mandátumok kiosztásánál.
- A nyílt választási forma a döntés szabadságát alapvetően csorbította, és a korszak voksolási gyakorlatában ez tetten is érhető.
- Az 1922-es törvények szűkítették a szavazati jogot, ami ellentétes volt az európai trendekkel. (3 pont)

4. A választójog kritikája

- A harmincas évektől a (kisgazda, a szociáldemokrata, a szélsőjobboldali) ellenzék követeléseinek meghatározó elemeként szerepelt (az Európában általánosan elfogadott) titkos választás, összekapcsolva az általános választójog biztosításának igényével.
- (A hatalmon lévő erők a korlátozott parlamentáris rendszer fenntartása érdekében hosszú ideig ellenálltak ezen követeléseknek.) Az 1938-as választójogi törvény azonban minden szavazókörben rögzítette a titkos szavazást,
- ugyanakkor az általános és az arányos választás elve erősen sérült, hiszen annak szándékával, hogy a szélsőjobboldal támogatóit távol tartsák az urnáktól, magasabb korhatárt, valamint munkahelyet, tulajdont jelöltek meg a voksoláshoz jutáshoz (illetve a választókerületek méretei erőteljesen különböztek egymástól).
- A törekvések együttes érvényesítése sem akadályozta azonban meg a szélsőséges pártok megerősödését *vagy* A képviseleti demokrácia alapelvei (általános és titkos választási rendszer) a korszakban soha nem érvényesültek egyszerre és minden befolyásoló tényezőtől mentesen. (2 pont)

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség (2 pont)

A tanuló fogalmazása világos és egyértelmű mondatokból áll. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom a logikus kifejtést szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.